

50 markante L&F-aftryk i den grønne trepart ("Grønt Danmark")

25. juni 2024

“De 50 aftryk”

1. En enig trepart står sammen om en historisk aftale for Danmark. Aftalen skaber rammerne for en ambitiøs grøn omstilling af dansk landbrug, der skaber vækst i landbrugserhverv og samtidig gavner både natur, miljø, drikkevand og klima.
2. Landbruget og fødevarerhvervet har fået langt større sikkerhed, når det kommer til vores rammevilkår.
3. Aftalen fremtidssikrer landbrugerne, som i fremtiden vil stå som moderne arealforvaltere i Danmark. Det er et stolt erhverv at passe på vores alles natur og land. Landbrug vil i fremtiden få flere forskellige funktioner på bedrifterne med både fødevarereproduktion, skov, natur og biodiversitet. Alt sammen med landbrugeren og det gode landmandskab i centrum.
4. Aftalen er massiv økonomisk investering i landbrugserhverv og fødevarersektoren, der skal sikre udvikling og ikke afvikling af landbrugserhvervet. Der vil samlet set blive investeret 40 mia. kr. i grøn omstilling af landbruget udover, at afgiftsprovenuet føres tilbage til erhvervet.

Kvælstof og vandmiljø

5. Mål for reduceret kvælstofudledning skal nås ved at omlægge landbrugsarealer til skov og våd natur frem for restriktioner på marken. Understøttes af 40 mia. kr. i Danmarks Grønne Arealfond
6. Arealomlægninger skal ikke styres fra København, men drives lokalt, hvor kommuner, landbrugsforeninger og andre lokale interessenter skal lave lokale implementeringsplaner for omlægningen på baggrund af frivillighed og fuld erstatning til lodsejere for værditab. Kommunerne får hovedansvaret for at koordinere og drive omlægningsprocesser lokalt.
7. Der er afsat yderligere finansiering til landbrugsfaglige udtagningskonsulenter, som skal sikre høj fremdrift i udtagningen af lavbundsjord, skovrejsning, vådområder minivådområder og anden omlægning.
8. Op til 18 lokale kystvandråd med kommuner, landbrug og øvrige lokale interessenter skal kvalificere vandplanerne for de mest udfordrede vandområder og komme med forslag til, hvordan miljømål bedst sikres. Herunder at afdække

eventuelle fejl og mangler i vandplanernes faglige grundlag for de pågældende vandområder.

9. Evt. midlertidigt øget målrettet regulering i 2027 skal ske med kompensation for omkostninger, og der lægges et loft over den øgede regulering, således at landbrugsproduktionen kan opretholdes uden braklægning.
10. Fokus på spildevand i vandplaner i form af markant styrket indsats mod spildevandsudledninger og særligt overløb fra kommunale rensningsanlæg
11. Fokus på udenlandske tilførsler i de mere åbne vandmiljøer.
12. Målrettet regulering på markerne er midlertidig og skal udfases hurtigst muligt i takt med arealomlægningerne, så vi kan producere effektivt på vores marker.
13. Aftalen indeholder en støtteordning for midlertidig ekstensivering til brug for de lodsejere, hvor det er mest hensigtsmæssigt, som kan reducere kvælstof-indsatsbehov i vandoplande, indtil arealomlægning kan gennemføres.
14. En Akutpakke 2 til områder med "særlige udfordringer" med vandmiljø vil gøre det muligt igennem blandt andet yderligere opkøb af jord at nå kvælstofmål i 2027.
15. En Akutpakke 3 med ekstra ressourcer til opkøb af landbrugsejendomme og yderligere analyser af indsatsbehov og dialog med nabolande om deres udledninger til vores vandområder skal muliggøre målopfyldelse i de allerhårdest udfordrede områder, dog først i 2030.
16. Hvis kommunerne i 2026 ikke har fremlagt implementeringsplaner for målopfyldelse, vil regeringen tage stilling til, hvordan mål skal nås.

Skovrejsning

17. Skovrejsning sker på frivillig basis.
18. Der skal ses på, om skovrejsningen sker på en tilpas geografisk balanceret måde på tværs af landet, og om der er behov for eventuel yderligere målretning.
19. Aftalen indeholder en forpligtigelse til at overveje, om skovrejsningen sker på en balanceret måde i forhold til især husdyrtætte områder. Dette skal være med til at sikre, at omlægning af arealer til skov ikke fortrænger husdyrproduktionen. Fokus

skal især være på områder, hvor der hidtil har været gjort brug af den nu afskaffede kvægundtagelse.

20. Det står i aftalen, at når der skal rejses skov, skal indsatserne målrettes områder, hvor det løser mere end én udfordring, f.eks. klima, vandmiljø og drikkevand, på én gang. På den måde udnyttes Danmarks areal bedst muligt og giver plads til både natur og fødevareproduktion.

Udtagning af lavbund

21. Der afsættes yderligere 9,4 mia. kr. til udtagning af i alt 140.000 ha kulstofrige lavbundslande inkl. randområder. Frivilligt og mod compensation eller erstatning.
22. CO₂-udledningen fra de kulstofrige lavbundslande udledning er fritaget for afgift, så længe landbrugerne deltager i de arealomlægningsprojekter, som sættes i gang igennem lokale VOS'er. Kun, hvis man som landbruger afslår at deltage i konkrete projekter med lavbundslandene, vil der komme en afgift på 40 kr. pr. ton pr. ha.

Arealfonden

23. Der sættes 40 mia. af i en Grøn Arealfond, som skal udmøntes af eksisterende myndigheder. Dermed undgår vi forsinkelser og ny bureaukrati, som ville have forhalet processerne, hvis man havde etableret en ny statslig enhed.
24. Det er specifikt nævnt i aftalen, at det i forbindelse med den Grønne Arealfonds mulighed for at opkøbe bygninger og anden produktionskapacitet for landbrug skal undersøges, om fonden også kan spille en rolle i forhold til husdyrbrug, som er låst i deres udvikling eller truet af nedlukning på grund af deres beliggenhed i nærheden af ammoniakfølsom natur.
25. Aftalen tager udgangspunkt i en lokal tilgang til arealomlægning. Det skal sikre både den lokale forankring af projekterne og samtidig igennem den lokale viden om det specifikke område sikre en helhedsorienteret tilgang til arealomlægningen.
26. De 250.000 ha ny skov skal placeres i strategisk udvalgte områder, som sikrer en multifunktionel tilgang til arealanvendelse. Først og fremmest skal skovene bidrage

til at reducere udledning af kvælstof til vandmiljøet og dernæst øge natur, biodiversitet og grundvands- og drikkevandsbeskyttelse.

Drikkevand

27. Det er positivt, at der i aftalen er fokus på synergier i arealanvendelsen mellem klima, miljø og drikkevand. Ved at tænke på tværs finder vi de mest optimale løsninger. Det gælder også drikkevand sammen med andre fokusområder som klima, miljø og natur.

Natur og biodiversitet

28. I relation til EUs mål om 30 % beskyttet natur sætter aftalen et mål om 20 % beskyttet natur i Danmark, som forventeligt vil kunne leveres inden for rammen af aftalens mål om ændret arealanvendelse.
29. Strengt beskyttet natur er ikke nævnt i aftalen, men skal håndteres i en kommende natur- og biodiversitetslov, hvor definition og måltal skal fastlægges.

CO2-afgiften

30. Afgiften indføres fra 2030. De kommende seks år frem til 2030 vil massive investeringer i grønne teknologier, skov og natur bane vejen for, at landbrugets grønne omstilling laves igennem investeringer og ikke afgifter.
31. Afgiften er sat sammen, så den ambitiøse landbruger ved at investere i grønne tiltag har mulighed for at slippe for afgiften. Formålet med aftalen er netop at sikre gode rammer for investeringer i landbruget, hvor ambitioner belønnes, og indsatsen kan inspirere i både Danmark og udlandet.
32. Aftalen skal genbesøges i 2032, hvor både afgiftsgrundlaget, afgiftssatserne og virkemidlerne kan justeres alt efter emissionsudviklingen og klimavirkemidlernes effekt. Bundfradraget kan justeres og tilpasses udviklingen ved genbesøget i 2032. Der skal også tages hensyn til effekten af afgiften på erhvervets konkurrenceevne. Det giver landbrugerne forudsigelige rammevilkår at foretage de nødvendige grønne investeringer i

33. Provenuet fra afgiften føres tilbage til erhvervet, så de landbrugere, som rammes af afgiften, kan investere i omstilling. Dermed føres afgiften tilbage til Indmænd og bidrager til en reel grøn omstilling.
34. Afgiftsmodellen har et højt bundfradrag på 60 % af den gennemsnitlige udledning fra den givne dyretype. Det vil sikre, at den klimaeffektive landmand slipper for afgift. Bundfradraget er sat ud fra, hvilke klimavirkemidler der reelt er til rådighed for landbrugerne.
35. Aftalen indeholder ikke en CO₂e-afgift på gødning. Der indføres i stedet et tilskud til reduceret gødningsanvendelse på 750 kroner per ton CO₂e-reduktion fra 2028.

Økologi

36. Aftalen anerkender helt overordnet økologisk produktion som et virkemiddel i den grønne omstilling af landbruget. Aftalen bekræfter målet om fordobling af det økologiske areal i 2030, da dette vil fremme en landbrugsproduktion med brug af færre sprøjtemidler til gavn for vores miljø, drikkevand og natur. Aftalen inkluderer desuden, at regeringen inden efterårets genbesøg af Landbrugsaftalen vil analysere, om CO₂e-afgiften vil få negative konsekvenser for økologiske landmænd, fordi de har adgang til færre klimatiltag og teknologier end konventionelle landmænd. Hvis dette er tilfældet, lægger aftalen op til, at der kan tages stilling til, om basissatsen for økologiske arealtilskud skal justeres.

Klimatiltag

37. Afsætning af husdyrgødning til bioforgasning er med på listen over klimatiltag, der allerede kan tages i brug på bedriftsniveau. Det er desuden fastslået i aftalen, at der for alle relevante tiltag, for eksempel gyllehåndtering i forbindelse med levering til biogas, tilvejebringes tilstrækkelige data på bedriftsniveau, hvor det mangler.
38. Med aftalen sikres der penge til tilskud til metanreducerende fodertilsætningsstoffer.
39. Der vil frem mod 2030 være en fast-track-ordning til godkendelse af klimateknologier, så de hurtigst muligt kan komme i brug og reducere

udledningerne og dermed afgiftsgrundlaget. Frem til 2045 vil der yderligere blive godkendt teknologier, bl.a. biokul og nitrifikationshæmmere.

40. Aftalen sætter skub i en massiv ny motor for godkendelse af virkemidler i Danmark. Det betyder, at virkemidler kan tages i brug langt tidligere og tælles med i afgiftsgrundlaget, uden først at skulle afvente en godkendelse i FN's klimapanel IPCC.
41. Aftalen sætter skub i opskalering af pyrolyse og udbringning af biokul på markerne. Biokul og pyrolyse ses som en lovende teknologi, som dog skal skaleres op. Der forventes en strategi for det i efteråret 2024, hvor der også tages højde for eventuelle miljømæssige konsekvenser ved udbringning af biokul på markerne.
42. Vi får nedsat et ekspertudvalg, der skal udkomme med en rapport om en mulig dansk plan for kaskadeudnyttelse af kulstof opsamlet i landbrugsafgrøder og opsamling af det biogene CO₂ fra biogas, der kan reducere landbrugets samlede netto CO₂-udledning og bidrage til reducere CO₂-udledningen i andre sektorer.

Fremsynet og bæredygtig fødevarerproduktion

43. Aftalen fremtidssikrer landbrugerne, som i fremtiden vil stå som moderne arealforvaltere i Danmark. Det er et stolt erhverv at passe på vores alles natur og land. Landbrug vil i fremtiden få flere forskellige funktioner på bedrifterne med både fødevarerproduktion, skov, natur og biodiversitet. Alt sammen med landbrugeren og det gode landmandskab i centrum.
44. Aftalen er lavet til en fremtidssikring af dansk landbrug. Det kræver en fremtidssikring af unge landbrugere. Med aftalen vil parterne skabe stabile rammevilkår og finansiering af etableringen af unge landbrugere.
45. Aftalen inkluderer, at regeringen med inddragelse af erhvervslivet og andre relevante aktører vil udarbejde en vækstplan, som understøtter, at Danmark også i fremtiden har et stærkt, konkurrencedygtigt og udviklingsorienteret landbrugs- og fødevarerhverv.

46. Aftalen har fokus på at sikre arbejdspladser og liv i landdistrikterne. Der sættes *100 mio. kr. Af årene 2029-2032* til opkvalificering og uddannelse til beskæftigede i landbruget og følgeerhverv.
47. Aftalen vil styrke slagterierne i Danmark ved - inden for en ramme på 45 mio. kr. - både at lette afgifter og gebyrer på slagterierne.
48. Parterne noterer sig i aftalen, at den grønne omstilling frem til 2030 - men også frem mod 2045 - forudsætter et højt ambitionsniveau for forskning og udvikling i nye klimateknologier og -tiltag i landbrugs- og fødevarerhvervet – og dermed også eksport af grønne løsninger, der potentielt kan åbne døre til eksportmarkeder samt medvirke til at sænke udledningerne på verdensplan.

Det internationale spor

49. Aftalen indeholder en anerkendelse af, at Danmark ikke kan løse de globale klima- og biodiversitetskriser alene, og at det danske og europæiske landbrugserhverv i dag konkurrerer på et globalt marked. Derfor er aftalen om dansk regulering en trædesten for at fremme en ambitiøs klimapolitik i EU, som regeringen skal arbejde for i EU, herunder en samlet regulering af landbrugssektorens udledninger på EU-niveau gennem kvotehandel.
50. Regeringen vil som en del af aftalen tage det fulde ansvar for at sikre, at aftalen også overholder EU's statsstøtteregler. Danmark går enegang og går forrest i en hidtil uset skala i forhold til omstillingen af landbrugserhvervet, og det er afgørende, at regeringen sikrer tæt dialog med EU-Kommissionen om implementeringen, og at danske landbrugere ikke stilles ringere end konkurrenter i andre EU-lande.